

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENE

Izbaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Okt. rač. Ljubljana
št. 10.630 za naroč-
nino in št. 10.849
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlja

Kaj prinaša moderno vojskovanje

Bilo je v letu 1914., ko se je na zahodnem evropskem bojišču po bitki pri Marni ustavila »dirka proti morju«. Bojišče je postalo ustaljeno, ker sta se oba nasprotnika zakopala v zemljo. Sledila je vojna, ki je bila pravo obleganje, in to medsebojno obleganje je trajalo štiri leta. V tedanji vojni se je nato razvijalo samo letalo, ki je postalo bombnik in imelo na sebi vedno več strojne. Počasi so proti letu 1918. letala nosila s seboj že bombe, ki so bile težke do 750 kg. V začetku je bilo letalo orožje druge vrste in je služilo samo za izvidniške polete. Toda v aprilu leta 1915. so na bojišču v Flandriji med Langemarckom in Bismarckom prvi uporabili pline, nastopila je nova doba kemičnega vojskovanja. Plin je hotel prisiliti pehoto, da bi prišla na površino iz svojih jarkov, kajti strelske järke je lahko razbijalo samo topništvo, in sicer z ogromnimi količinami streliva, kar je bilo vsekakor zelo drago. Tako so v letu 1917., in sicer aprila meseca, Nemci z napad pri Chemins des Dames porabili za obstreljevanje 5. in 8. armade 60.000 ton streliva, kar je veljalo 450 milijonov zlatih frankov. V avgustu 1917. so pri Verdunu in v ofenzivi v Champagni porabili 40.000 ton granat in je to tedaj veljalo 280 milijonov zlatih frankov.

Zato se je v tedanji svetovni vojni plinska vojna začela silno razvijati, in sicer je zlasti napredovalo izdelovanje solznih plinov in plinov, ki povzročajo bruhanje. Ko se je vojna v novembru leta 1918. končala, je bilo priprav za plinsko vojskovanje toliko, da je bilo na obeh straneh 80% vsega topništva že porabnega samo za to, da se izstreljujejo iz njih plinske granate. Toda plinska maska je istočasno postajala uspešno orožje za obrambo pred plini. Protiplinska maska se je vedno bolj izpopolnjevala in vse obrambne odredbe imajo danes že zelo izpopolnjene predpise za uporabljanje mask.

Kemična vojna je bila tista, ki je prejšnji svetovni vojni vtisnila največ izrazitosti. Plin se je moral kot oblak vleči nad ozemljem, kjer naj bi deloval, in rabili so ga zlasti tedaj, kadar se je morala v nekaj dneh sprožiti ofenziva. Oblaki, polni plina, so lahko zneli površino do 10, 20 in celo 35 km². Pline so nekateri proglasili za človečansko sredstvo vojskovanja, toda vendar je prevladalo mnenje, da je plin nečloveško sredstvo za vojskovanje in v letu 1925. je bil v Ženevi podpisan mednarodni dogovor, s katerim so se vse države obvezale, da se tega sredstva za vojskovanje ne bodo več posluževale.

V dvajsetih letih po prvi svetovni vojni se je izpopolnilo načelo o totalnem vojskovanju. Začelo se je pisati in govoriti tudi o bliskoviti vojni. Vse to pa je povsod vplivalo tudi na notranji ustroj posameznih držav, ki so se vedno bolj morale pripraviati na presenečenja, ki jih lahko prinesejo razne vojaške poteze. Strategija je začela zagovarjati načelo kratke in silovite vojne, kajti na prebivalstvo največ vplivajo dobe, ki lahko rahljajo njegovo moralo in vojno razpoloženje. Zato se naj izloči »vojna v strelskih jarkih«, ki je vojna medsebojnega obleganja. Zato se naj uporabi orožje, ki bo znalo izsiliti siloviti spopad in ga hitro zaključiti. Pri tem stremljenju za novim načinom vojskovanja mora voin vsekakor dobiti nov značaj in nov obseg. Dobiti mora tudi novo obliko. Začela se je velika doba motorizirane vojne. Prav tako se je začelo misliti na čisto novo uporabo avtomatičnega orožja. Istočasno pa je postalo letalo najpopolnejše vojaško sredstvo in vse je začel izdelovati najmodernejše vrste bombnikov, lovcev in izvidniških letal. Istočasno se je začelo izpopolnjevati protiletalsko orožje. Tank je postal vedno bolj popoln in udaren ter prodoren. Istočasno je bil uveden nov rod vojske, to je letalska pehota — padalci, ki so morali biti zopet opremljeni z novim orožjem. Vse to izpopolnjevanje je dokazovalo, da se udarnost in uspeh novih prodorov doka doseže z novim orožjem, ki ni — plin. Ta novi in hitri način vojskovanja z najbolj izpopolnjenimi dosedanjimi vrstami orožja je lahko dosegel tudi to, da je bila hitro in na bliskovit način razširjena panika med sovražnim prebivalstvom, kar je zopet podprlo naziranje, da je hitra in bliskovita vojna le na mestu in da je upravičena.

Kajti nikdar ne bodo dovolj jasno popisali vsega trpljenja in nesreče vseh tistih, ki morajo bežati pred invazijo. Ceste so na man prepolne, gozdovi polni žena in otrok, ki se umikajo iz strelske erte, da brž nato zopet padejo vanjo. Nato pa se začne po vsej deželi obupno iskanje svojcev in družinskih članov. Tako smo videli v tistih dneh v francoskih listih tale oglas: »Dreier Jean, star štiri in pol leta, išče svoje starše. Očetu je ime Ferrand, materi pa Marija. Na cesti je otroka pobral neki tovarni avtomobil.«

Pred kratkim pa je pisal francoski vojaški publicist general Duval tole: »Če se vojna preveč zavlakuje in preveč dolgo traja, tedaj je treba seči po sredstvih, ki naj ustrezajo novim nalogam in novim potrebam. Pojaviti se mora novo orožje.«

Pisali so že o nekaj začajalnih »lističih«, ki so najbolj nevarni kmetom in njihovim poljem. To so majhne celuloidne ploščice, ki imajo v sredini jami, v kateri je nekaj gramov fosforja, ki je obdan z bombažem. Letala sejejo te lističe nad polji in gozdovi in ko se lističi posuše, začne sami goreti. Požar se širi lahko v silnem obsegu.

Prav tako pa silno napreduje izdelovanje raznih kemičnih sredstev za vojskovanje. Dosedanjim plinom se je pridružila cela vrsta novih plinov, o katerih se je že pisalo. Koliko vrst plinskih sestavin pa iz vojaških razlogov sploh še ni bilo popisanih! Tako se pojavljajo novi plini, ki uničujejo vid in razjedajo oči, prav tako pa imajo že pline, ki razjedajo in uničujejo prebavne organe. Iperit je doslej deloval počasi, sedaj pa že imajo pline, ki delujejo takoj in tisti hip, ko se dotaknejo površine kože.

Zimska megla ne more več zakrivati mest in naselij pred letalskimi napadi, dasi so mislili, da bo zima ovirala delovanje letal. Ni verjetno, da bi letala že imela tiste sumljive daljnogledke, ki prodirajo celo meglo in oblake. Prav tako megla ali pa oblaki letal več ne ovirajo pri orientaciji. Toda pri plinih lahko megla celo pospešuje razširjanje plina po površini. Nekaj takega se je nad dolino Meuse že zgodilo v letu 1930. V okolici Liegea so se plini širili iz tovarn in nekaj časa niso bili nevarni. Nevarni so postali šele, ko se je nad po-

Nove vezi med Francijo in Španijo

Švicarski listi o pravem ozadju sestanka med Franciom in Petainom

Začetek ustvarjanja latinske skupnosti pri bodoči preureditvi Evrope

Bern, 14. februarja. (Pos. poročilo.) Dočim glavni poročevalski uradi Evrope in Amerike ne vedo zaenkrat še ničesar povedati, kaj pomenita sestanka med generalom Franciom in Mussolinijem v Bordigheri pa med generalom Franciom in maršalom Petainom v Montpelierru, ampak prinašajo samo fantastična ugibanja — pribojše švicarski tisk informacije, ki so resne in so bile črpane v Franciji med merodajnimi krogi maršalove politike.

Bistvo sprememb v Franciji

Se preden je prišlo do teh sestankov, so v nezasedeni Franciji, pa tudi v Parizu, iz rešitve krize francoske vlade, iz katere je izšel kot zunanji minister in namestnik državnega vodje Petaina admiral Darlan, sklepali na usmeritev maršalove vlade v bližnji bodočnosti. V bistvu bo ostala usmeritev vlade neizpremenjena in se tudi Darlan ne bo niti za las oddaljil od načela, ki vodi maršala Petaina, to je, da mora Francija strogo izpolnjevati določbe premirja z Nemčijo in Italijo, a ničesar več, ter brezpogojno ostati izven svetovne vojne. Sicer pa bo maršal Petain slej ko prej z nezasedeno avtoriteto vodil francosko politiko sam in je Darlan le njegov najbližji sodelavec. Je pa Darlan hkrati oseba, zoper katero nemška vlada, ki ima vso oblast v zasedenem delu Francije in v Parizu, nima nobenega ugovora in zato rešitev francoske vladne krize z Darlanom na čelu v Berlinu ni zbudila nobenih pomislekov, tembolj, ker je Nemčija trdno odločena, da Lavalu in njegovi stranki ne nudi na razpolago svoje sile, da bi postal vodja Francije, ako nima sam zadosti moči za to. Z ozirom na sedanjí položaj na Sredozemskem morju pa je nemška diplomacija tudi uvidela, da je rešitev, kakor jo je zamislil in

izvedel maršal Petain, trenutno ali pa sploh za ves čas najboljša z ozirom na interese Nemčije.

Politika admirala Darlana: Ohraniti brodovje do konca vojne

Čeprav namreč admiral Darlan ne bo podpiral nobene težnje, ki bi šla za tem, da bi se Francija zopet zapletla kakorkoli že v vojni vihar, iz katerega je komaj izšla živa, pa je Darlan nasproti Angliji, kakor se pravi, hladno korekten in nič več. Darlan, ki je poveljeval francoskemu vojnemu brodovju na Sredozemskem morju, je bil strašno zadet od dogodkov pred Mers el Kebrom in Dakarjem, ko so bile francoske vojne ladje od angleškega brodovja napadene. Admiral je na stališču, da se mora francosko brodovje ohraniti celo in varno ter se ne sme izpostaviti nobeni nevarnosti več, ker bo Franciji prišlo zelo prav, kadar bodo nasprotniki, utrujeni do zadnjega, odložili orožje in se začeli razgovarjati o miru; pa tudi če bi ena stran zmagala docela, bo Franciji le koristilo, če bo mogla pokazati svoje neprizadeto brodovje in armado, katero bo lahko zopet postavila na noge, če ji bo dano, da izvede mirno reformo in obnovo Francije. To stališče admirala Darlana, ki ga z njim popolnoma deli tudi vojni minister general Huntziger, ki ima pri maršalu prav tako vplivno besedo in je v njegovi vladi minister za narodno obrambo, je v Berlinu že od samega začetka znano in je njegovo imenovanje zato sprejeto več ali manj z zadovoljstvom.

Lažnive domneve — in resnica

Imenovanje Darlana pa je bilo po prepričanju, ki vlada v Švici, izvršeno tudi z ozirom na do-

godke zadnjih dni, ki pa so jih že nekaj časa pričakovali. Sestanek med generalom Franciom in njegovim bivšim učiteljem na vojaški akademiji v Parizu, maršalom Petainom, je zelo važen dogodek, ki je bil tudi v Vichyju zelo zaželen. Nihče — tako pravijo švicarske politične osebnosti — še ne ve, kaj se je na sestanku v Montpelierru sklenilo.

Prazna je domneva, da bi hotel general Franco posredovati za premirje med Italijo in Anglijo. Brez podlage je tudi govorica, da je Nemčija zahtevala, naj bi smela njena armada skozi francosko in špansko ozemlje korakati na Gibraltar. Se manj pa odgovarja resnici, da se je Španija odločila za vstop v trozvezo in v vojno. Takega nepremišljenega koraka bi si Anglija mogla samo želeli, toda Španija kljub svojem nacionalno protiangelskemu stališču tega nikakor ne misli storiti. Edini cilj sestankov, ki so se dni presenetili širšo evropsko javnost, je bil ta, da se ustvari tesnejša politična in gospodarska povezavost med Španijo in Francijo, da bi tudi ti dve državi imeli pri urejanju bodoče Evrope večjo besedo.

Popolnoma neznano pa je še, ali mislijo v ta krog sprejeti tudi Italijo. To je odvisno od tega, kaj je maršal Petain v tem pogledu povedal generalu Francu. Vsekakor pa obstaja načrt, da bi tako imenovane latinske države sklenile zvezo, ki naj pomeni eno izmed sredstev k uresničenju strnjenegega bloka evropskih držav, predvsem za primer, če bi hotela Amerika dejansko vstopiti v vojno in diktirati mir.

V koliko je sestanek v Montpelierru utrl pot tej misli, ne vemo; mogoče je; toda poti miru niti Francija niti Španija ne nameravata zapustiti.

V Afriki glavne borbe v Eritreji

Italijanska poročila

Nkeje v Italiji, 14. februarja. Stefani. Poročilo št. 252 glavnega stana italijanske oborožene sile se glasi:

Italijanska in nemška letala so bombardirala letalska in pomorska oporišča na Malti. Nemška letalska letala so sestrelila štiri aparate vrste Hurricane. Letala nemškega letalskega zbora so živahno bombardirala sovražnikova letalska oporišča v Cirenaiki. Učinkovito so bili zadeti hangarji in druga poslopja, s strojnimi pa so letalec streljali na številna letala, ki so bila na tleh. Na Egejskem morju je bil v zaporednih valovih izveden napad na neko letalsko oporišče v okolici Cane. Na tleh so bila uničena štiri sovražnikova letala.

V prvih jutranjih urah 13. t. m. so sovražnikovi letalci vrgli nekaj bomb na otok Rodos.

Vzhodna Afrika. Odbit je bil napad na odseku pri Kerenu. V pokrajini onstran Džube naši neredni oddelki zadržujejo sovražnikovo prodiranje. Ena naših lovskih skupin je obsula s strojnimi ognjem čete na področju Kerena in je po srditim bojju prepredila sovražnikova letalska letala. 13. t. m. zjutraj so sovražnikova letala izvedla napad na Massauo, dosegla pa so malo uspehov. Pomorska protiletalska artilerija je sestrelila dve letali. Posadki sta bili ujeti.

V noči od 10. na 11. februar je sovražnik na področju Kalabrije in Lucanie spustil z letal skupino padalcev, oboroženih s strojnimi, ročnimi bombami in eksplozivom, z nalogo, da pretrgajo in poškodujejo prometne zveze in vodne naprave v teh krajih. Po zaslugi hitrega nastopa naše nadzorovalne službe so bili vsi sovražnikovi padalci prijeti, preden so mogli povzročiti težjo škodo, kar je bil njihov namen. Pri tem, ko so jih lovili, je prišlo do spopadov, pri katerih je bil ranjen en stražar in en civilist.

Abesinski podkralj na bojiščih

Addis Abeba, 14. februarja. Stefani. Nadvojvoda Aosta, abesinski podkralj, nadaljuje z obiski na bojiščih v Vzhodni Afriki. Med drugim si je ogledal tudi bojišče pri Džubi, potem pa je obiskal poveljnika in vojaštvo v operacijskem pasu ter izrazil pri tej priliki častnikom in Askarom svoje občudovanje nad hrabrostjo, ki so jo pokazali. Vojvoda Aosta je obiskal tudi bolnišnico, kjer leže ranjenci, ki so dobili poškodbe o priliki nekega sovražnikovega letalskega napada. Slednjič je vojvoda izrazil priznanje tudi italijanskim letalcem, ki tesno sodelujejo s kopensko vojsko.

krajino vlegla megla. Ta vlažna megla se je napila plinov in v vlazi, ki je bila v zraku, so se plini tako hitro razvijali in pomnožili, da je bilo v nekaj trenutkih 78 oseb mrtvih, več sto oseb pa je nagnadoma silno hitro zbolelo zaradi hudih zastrupljenj.

Vse to nas navdaja k temu, da moramo biti zelo pozorni na prihodnjo dobo vojskovanja. Kajti letalo lahko pline širi v mnogo hujši in groznejši obliki nad meglo in oblaki, kakor pa je to bilo v zadnji vojni, ko so plinske granate izstreljevali največ s topovi.

Doslej se že dozdeva, da generalni štabi še niso začeli misliti na to, kako bi uporabljali pline. Kajti sedanja vojna je prinesla že toliko presenečenj, da bi tudi vojskovanje s plini najbrž postalo takšno presenečenje, ki bi najbrž ne pospešilo konca vojne, pač pa sprožilo nov plaz presenečenj in nov plaz negotovosti. Plini imajo svojo logiko, imajo pa tudi svojo verigo računov in zaključkov, ki še niso znani. Verovatno moramo, da se narodi ne bodo odrekli podpisom na protokolu o neuporabljanju plinov, kajti gotovo je vsekakor to, da bi plini samo povečali grozoto vojskovanja in trpljenje človeštva.

Nemška poročila

Berlin, 14. februarja. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Na področju Sredozemskega morja so skupine bojnih letal nemškega zrakoplovstva porušile večerj in preteklo noč hangarje, poljska taborišča in sovražnikova letala, razvrščena na tleh v Cirenaiki. Uspešni podnevni napadi so bili izvedeni na Malto.

Berlin, 14. febr. DNB: Posamezni deli nemških letalskih skupin, ki operirajo na Sredozemskem morju, so izvedli večerj uspešen napad na pristanišče La Valette in na letališče na Malti. Kljub hudemu obrambnemu ognju so letalci vrgli bombe, zadeli cilje in prizadeli veliko škodo na pristaniških napravah in letališčih. V noči od 13. na 14. februarja je nekaj skupin nemških letal napadlo angleške postojanke v Severni Afriki. Podrobnosti o vseh teh nastopih nemškega letalstva še niso znane. AA.)

Angleška poročila

Kairo, 14. febr. Reuter. Poročilo angleškega vrhovnega poveljstva se glasi:

Eritreja: Operacije za obkrožitev in za zavzetje Kerena se uspešno razvijajo. Na južnem bojišču preganjajo naše čete sovražnika skozi težavno ozemlje naprej v smeri proti Aresi.

Abesinija: Skupno z angleškimi četami domačinski četniki stalno razširjajo območje svojega vpliva.

Na drugih frontah ni nič novega.

Nairobi, 14. februarja, t. (Reuter.) Južnoafriško poveljstvo poroča: Naš napad na italijansko postojanko v Afmadu je bil uspešen. Ujeli smo mnogo ujetnikov in vplenili mnogo vojnega materiala (Afmadu je važno tržno mesto z 2000 prebivalci in leži v italijanski Somaliji). Včeraj so južnoafriške čete zasedle Bullo Erillo, ki leži na reki Džuba v Somaliji. Med vplenenjem vojnim materialom so 4 tanki.

Napadi angleških bombnikov

Kairo, 14. febr. Reuter. Letalsko poveljstvo vzhodne armade poroča:

V noči od 12. na 13. febr. so naši bombniki izvedli hud napad na pristanišče na Rodosu. Nastali so na pomolu večji požari, ki še vedno trajajo.

Pri Benini smo odkrili nadaljnjih 14 uničenih italijanskih letal, medtem ko smo jih našli na letališču v Berki 40. Sovražna letala so bombardirala Benino včeraj, toda škoda je majhna. Tudi Benghasi je bil bombardiran od nemških bombnikov in je nekaj civilnih zgradb poškodovanih.

V vzhodni Afriki letalstvo podpira suhozemsko vojsko pri Kerenu. Bombe so bile vržene na železnico postajo. Na sovražno zbirališče blizu gore Amba je bilo vrženih veliko število bomb.

Nad Malto so se naši lovci srečali z nemškimi »Junkers« bombniki. Več jih je bilo zadetih.

Vsa letala so se nepoškodovano vrnila.

Boji po puščavi

Doživljaji oklepne jedinice na tisoče km globoko v Libijski puščavi

Newyork, 14. februarja. Poročevalce Associated Pressa Desmond Tigh poroča iz Egipta, da se odigravajo po notranjosti libijske puščave romantični boji. Italija je imela po vseh puščavskih oazah ali zelenicah utrjene postojanke, a tudi ob

puščavskih cestah so bile zgrajene postojanke s pripadajočimi živeznimi in municijskimi skladišči. Te postojanke so ostale nekako izven okvira velikih operacij, ki so se razvijale na severni obali, kjer so angleške armade prodirale v množicah ter redno zasedale ozemlje. Za te osamljene puščavske postojanke se sedaj razvijajo zanimivi boji, ki o njih nikdo ne poroča, a ki dajejo priložnost za velika junaštva tako na eni, kakor na drugi strani.

Poročila pripovedujejo o delovanju posebne puščavskega oddelka, ki ga sestavljajo noveze-lanske čete in angleške tankovske jedinice pod poveljstvom nekega polkovnika, ki je bil dolga leta načelnik angleške vojnuske službe v severni Afriki, ter nekega Amerjca, znanstvenika, poznaveca stare zgodovine teh krajev, ki je sicer prideljen palestinskemu oddelku v angleškem zunanjem ministstvu. Ta oddelak, ki ima svoje male tanke in svoja motorna vozila, je prehodil že na tisoče in tisoče kilometrov po puščavskih karavanskih poteh po vsej libijski puščavi, kjer čaka v zasadih na sovražnikove transporte, jih potem napada in jim pobira plen, napada osamljene puščavske utrjene postojanke, uničuje pristanjališča za letala, strelja na sovražna letala. Poročila govorijo o romantičnih bojih, tveganjih in drznih pohodih, hrabremu odporu sovražnika, o puščavskih neurjih in strašni puščavski smrti. Ta oddelak je prišel celih 1300 km južno od zelenice ali oaz Džarabub in Siuah ter čez tisoče kilometrov tja do oaze Džalo in še naprej do velikega ozemlja oaze Kufre. Ko je Italija napovedala vojno, je imela v Kufri močne posadke in številna letala, ki so neprestano delala nadlego. Tudi mnogo tankov in drugih puščavskih vozil je bilo pripravljanih, da ogražajo gornji Egipt in sudansko ozemlje. Osebe samo je bilo izvežbano za puščavske boje. Takrat je angleško poveljstvo sklenilo, da temu napravi konec. Prijavil se je oddelak prostovoljcev, opremljen in poslan v puščavo. Oddelak se je po presledkih več dni ali celo tednov vračal in prinašal važne informacije. Končno so ga okrepili še z večjim številom tankov in ga poslali v puščavo, kjer je prevozil hkrati 2—3 tisoč kilometrov sem ter tja. Odsoten je bil že en cel mesec. V generalnem štabu so se spraševali, kje je. Šele zadnje dni se je spet pojavil v Kufri z italijanskimi ujetniki in z dolгим poročilom o svojih doživljajih tisoče kilometrov globoko v libijski puščavi. Celo tja do velikih zelenic v Kufri, ki ležijo nad 1000 km daleč od egiptске meje, so prišli ti sodobni puščavski jezdci na oklepnih tankih, kjer so se našli s četami generala de Gaullea, ki so prišle prav tako 1000 km daleč, a od zahodne strani, od področja jezera Čad, kjer ima francoski uporni general svoje veliko zbirališče v srednji Afriki. Poročila ne pravijo koliko postojank je že zasedenih. Toda, kdaj bo vse puščavsko področje očiščeno, je samo vprašanje časa.

Zanimive podrobnosti iz bojev za Bengazi

Newyork, 14. februarja. Tukajšnji listi objavljajo po Associated Pressu neko poročilo iz Libije, ki pravi, da se je skupina 130 grških ujetnikov, ki so bili v ujetniškem taborišču pri Bengaziju, takoj poglala v boj, kakor hitro so italijanski vojniki, ki so taborišče stražili, dobili povelje, da morajo v boj proti Angležem, ki so se pojavili pred mestom.

Zagrebačka vrem. napoved: Krajerna oblačnost. Zemunska vremenska napoved za 15. februar: Po večini oblačno in dež po vsej državi. Temperatura brez posebne spremembe.

Triurni razgovor s Hitlerjem

Uradno sporočilo

Berlin, 14. febr. AA. DNB: Jugoslovanski ministrski predsednik Dragiša Cvetković in jugoslovanski zunanji minister Cincar-Marković, ki sta prispela dopoldne z vlakom v Salzburg, sta bila opoldne gosta nemškega zunanjega ministra von Ribentropa v njegovem gradu Fuschl. Po kratkem odmoru, ki sta ga jugoslovanska gosta prebila v hotelu »Avstrijski dvor« v Salzburgu, sta krenila na Berghof, kjer ju je ob 16.30 sprejel voditelj Nemčije, ki ju je prisrčno pričakal pred glavnimi vrati. Oddelek SS je izkazal jugoslovanskima državnikoma čast. Razgovori, ki so trajali čez tri ure, so bili prekinjeni samo za kratek čas zaradi čaja. Tem razgovorom je prisostvoval razen Hitlerja in von Ribentropa ter obeh jugoslovanskih državnikov tudi poslanik dr. Schmidt kot tolmač. Ko so bili razgovori končani, sta jugoslovanska gosta ob 19.45 zapustila Berghof in odpotovala iz Salzburga v Beograd.

O tem sestanku je bilo izdano sledeče uradno sporočilo:

Voditelj Nemčije in državni kancler je sprejel danes v navzočnosti nemškega zunanjega ministra von Ribentropa predsednika jugoslovanske vlade Cvetkovića in jugoslovanskega zunanjega ministra Cincar-Markovića na Berghofu. Razgovori o vprašanih skupnih interesov so potekali v duhu prijateljskih in tradicionalnih odnosov med obema narodoma.

Politični zapiski

»Jutrovi« poskusi

Kdor bere v zadnjem četu »Jutrova« domača politična poročila, mora dobiti vtis, da je v našem političnem taboru po smrti voditelja dr. Korošca nastal sledeči položaj: Novi šef JRZ v Sloveniji dr. Kulovec je blag in nežen človek, katerega tako rekoč edina politična skrb leži v tem, kako bi izmirlil politične duhove in vzporedil in združil vse politične sile v Sloveniji v en sam politični tabor, v katerem bi kakor v mesijanskih prerokbah volk in jagnje v zastopnosti in brez leze misli skupaj živela. JNS se je sicer nekoliko pomišljala ob teh pobudah. Premišljevala je sem in tja, a končno je z velikim premagovanjem same sebe in prodornim državnikiškim stremeljenjem, imajoč pred očmi izključno le blagor naroda in države, sprejela ponujeno roko in »pristala« samozalajevanjem na koncentracijo (po kateri »Jutro« sicer že vsaj tri leta ob vsaki priliki premilo zdihuje). Tako bi se kupčija mogla že skoraj skleniti, ko ne bi bilo »Slovenec«. »Slovenec« namreč noče razumeti plemenitih težnjajev novega šefa JRZ, pač pa njegova dobromišljena stremeljenja po pomirjenju napačno razlaga, jih zaobarača in jim daje drug pomen, kakor pa jim je hotel dati dr. Kulovec. Dr. Kulovec je za izmirjenje in koncentracijo, a »Slovenec« je nepomirljiv in zahteva, naj se JNS in druge stranke v resnih časih, ki jih živimo, podreje priznanemu narodnemu vodstvu in naj opuste svoje ozke strankarske zadeve. — Namen »Jutrovega« pisanja je preveč prozoren, da bi se z njim pečali. Toda lahko se okrog »Jutra« zanesejo, da bolje poznamo smisel celjskega govora dr. Kulovca, kakor pa pri »Jutru«. Naj verjamejo, da je stališče »Slovenca« in dr. Kulovca eno in isto. Tudi o tem so lahko prepričani, da še daleč ni mogla biti prva skrb novega vodstva JRZ v Sloveniji, kako bi levo in desno ponujalo roke in vabilo h koncentraciji razne nasprotnosti stranke, ki so po vrhu še med seboj tako razklane in needne, da danes n. pr. dva liberalca ne pripadata isti politični frakciji. Javno je, da dr. Kulovec ni mislil na nobeno politično mešetarjenje in tudi o koncentraciji ni bilo govora. Po zdravili bi pa tudi mi pomirjenju političnih strasti, zaradi katerih trpe še vedno v prvi vrsti naši ljudje in tudi stvarnejše in odkritosrčnejše obravnavanje političnih vprašanj v nasprotnem tisku bi pozdravili. Toda, kako daleč smo še od tega, dokazuje ravno pisanje »Jutra« in njegov pelkov uvodnik, ki je prej smešenje in zafrkacija nasprotnika, kakor pa izraz iskrenega političnega stališča »Jutrove« frakcije.

Židovski glas o dr. Korošču

Glasiilo židovskih nacionalistov (cionistov) »Omanute« v Zagrebu je v svoji zadnji številki prinesel izpod peresa dr. Lavoslava Šika daljši članek o rajnem dr. Korošču, ki ga imenuje »največjega sina slovenskega naroda«. Članek je simpatično pisan ter kaže dr. Korošca kot politika, ki židov osebno nikoli ni sovražil. V uvodu omenja, da je dr. Korošec začel svoje politično delovanje v Mariboru, kjer je v srednjem veku stala sloveča židovska četrt s staro sinagogo, v kateri sta učila tedaj po vsej Evropi slavni učitelja židovstva Petachja in Isrelele. Hvaležno omenja, da je »največji slovenski zgodovinar prof. Fr. Kovačič po prevratu dosel, da se je ulica Vseh svetnikov spet imenovala židovska ulica, česar prof. Kovačič gotovo ni storil brez dr. Koroščevega privoljenja.« Nato piše, da je bil dr. Korošec kot mlad poslanec slovenskega naroda v dunajskem parlamentu večkrat v stikih s štirimi cionističnimi državnimi poslanci (dr. Artur Mahler, Adolf Stand, dr. Beno Staruchel in dr. Heinrich Gabel). »Mi cionisti smo vedno imeli simpatije in razumevanje za žilavi boj zatiranega slovenskega naroda. Za narod kmetov, ki se je bojeval zoper nemškutarje, zoper potujočeno plemstvo in zoper odtujeno meščanstvo, ki se ne mara podati kljub vsem težavam in vsem stiskam — kakor o Slovencih piše veliki Prešernov prijatelj Anastasius Grün — grof Auersperg je takrat narodno zavednemu židu, velikemu pesniku svobode Ludviku Avgustu Franklu.« Nato dr. Šik popisuje, kako je leta 1938 pribežal iz Avstrije v Beograd sin nekdanjega dunajskega poslanca dr. Mahlerja, dr. Gerhard Mahler z

ženo dr. Pavlo Mahler. Ko sta prišla k tedanjemu ministru in je dr. Mahler povedal, da je sin dr. Mahlerja, nekdanjega dunajskega cionističnega poslanca, mu je dr. Korošec kot notranji minister takoj dovolil bivanje na Korčuli in se ves čas zanimal za njegovo usodo, dokler se Mahlerju ni posrečilo odpotovati v Ameriko. Nato navaja dr. Koroščevo govor dne 11. septembra 1938 v Crensovcih v Prekmurju, da pri nas židovskega vprašanja ni in da so židje pri nas enakopravni. Končno pa, ko je povedal te lepe strani o dr. Korošču do židov, omenja še, da je dr. Korošec storil jugoslovanskim židom tudi hudo bolečino, ker je uvedel v šole »numerus clausus« za židovske otroke ter želi, da bi bilo to odpravljeno in da bi to dejanje ne motilo lepega spomina na dr. Korošca pri »pripadnikih židovskega naroda, katere zdaj na vseh straneh preganjajo.« — Kakor je razvidno, je članek lepo in simpatično pisan. Da je pisec g. dr. Šik pri tej priliki naglasil tudi zadevo svojih židovskih rojakov, je samo po sebi umevno in logično.

»Hrvatski Dnevnik« o avtonomiji Slovenije

Članek v beograjskem listu »Napred«, ki smo ga včeraj navedli in nanj tudi odgovorili, je vzbudil tudi pozornost »Hrvatskega Dnevnika«, kateri se z njim na uvodnem mestu peča ter pravi: »Ni mogoče reči, da bi dr. Korošec ne bil zahteval tudi formalne avtonomije Slovenije, čeprav zaradi tega ni delal vprašanja (to se pravi: ni izstopil iz vlade). Slovenija je že za časa dr. Koroščevega življenja bila avtonomistična. Če je v Sloveniji gibanje za avtonomijo danes močnejše, je zato, ker mineva že polstotno leto, odkar je bila ustanovljena banovina Hrvatska, pa se nadaljuje preurejanje države še ni nadaljevalo. Slovenci hočejo, da bi se rešilo tudi vprašanje slovenske banovine. Njihovo željo razumemo. Ker pa »Napred« omenja, da bi bilo po ustanovitvi banovine Slovenije samo ob sebi postavljeno na dnevni red se organiziranje srbskega naroda, je treba dodati temu nekaj pripomb. Nismo zoper to, da bi se organiziral srbski narod, ne more pa biti govora o tem, da bi bilo vse področje zunaj Hrvatske in Slovenije priključeno srbskemu narodnemu področju...« Nato list naglašja, da zaradi razmejitev v Slovenijo res ne bo težav, da pa so težave med Srbi in Hrvati. List naglašja, da iz Bačke, Baranje, Srema in Bosne prihajajo glasovi, naj se banovina Hrvatska poveča ter da je tem zahtevam treba ustreči.

Tepeleni - središče bojev v Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 14. februarja. Stefani: 252. uradno poročilo glavnega stana italijanske vojske se glasi:

Grško bojišče: Udejstvovanje sovražnikovih patrol z zadovoljivim izidom za naše čete, ki so sovražniku zadale občutne izgube in ujele nekaj vojakov ter zasegle nekaj orožja. Naša letala so bombardirala neko sovražnikovo pomorsko oporišče in z uspehom vrgla bombe malega kalibra na zbirališča sovražnikovih čet. Naša lovska letala so sestrelila devet sovražnikovih, največ nad našimi bojnimi črtami. Eden od članov posadke je ujet. (AA.)

Grška poročila

Atene, 14. februarja. Atenska agencija: Poročilo št. 110 grškega generalnega štaba se glasi: Naše čete so v razvoju krajevnih bojev nasprotnika pregnale iz njegovih postojank, ujele 400 sovražnikov in zaplenile mnogo vojnega materiala. Grška letala so skupno z angleškimi uspešno posegala v boj in bombardirala sovražne postojanke na fronti. Ena sovražna letala je bilo sestreljeno. Vsa grška letala so nepoškodovana priletela nazaj na vzletišče.

Sovražna letala so včeraj napadla mesto Krf, kjer pa niso povzročila ne škode in ne žrtve. Tudi na nekateri druga mesta v notranjosti Grčije (Lerina, Janina, Preveza, Patras) so bile vržene bombe, ki so napravile nekaj škode na zgradbah. Vladoi tolmač je na konferenci tiska poudaril, da so glavni boji še vedno v tesnih zvezah okrog

Seja celjskega mestnega sveta

Celje, 14. februarja.

V mestni posvetovalnici se je pričela ob 5 popoldne pod vodstvom župana dr. Voršiča in zastopnika g. okrajnega glavarja dr. Zobca plenarna seja celjskega mestnega sveta. Po županovem poročilu je sledilo poročilo finančnega odbora, ki ga je podal finančni referent ravatelj Černelč Oskar. Oskrbovalnica za oskrbovalnico se poviša za vsakega člana na 14 din. Celjska mestna občina pristopa kot redna članica k tujskoprometni zvezi v Mariboru. Mestni svet je odklonil prošnjo Gregorič Apolonije in Ivana zaradi oprostite k napravam asfaltnega pločnika v Vodnikovi ulici iz razloga, ker so prispevali za to tudi vsi drugi posestniki. Društvo Malega gospodarja se prizna podpora 3000 din iz proračuna leta 1940. Uvoznina na mah v Celje se tudi v bodoče ne bo pobirala. Uvoznina mehaničnih predmetov ostane nespremenjena 50 par na kg. Otroško igranje na Masarykovem nabrežju se bo razširilo tudi na bivši Karbuetšev vrt in bo s 1. aprilom 1941 dostopen javnosti. Do sedaj je vrt spadal pod oskrbo olepševalnega tujskoprometnega društva. Pri predlogu, da prevzame mestna občina v oskrbo vse svoje nasade in drevede, se je razvila v mestnem svetu živahna debata. Vendar je mestni svet z večino glasovalcev (18 od 25 navzočih) sprejel ta predlog. Uslužbenec mestne elektrarne se prizna za vzdrževanje koles zaradi razširjenja omrežja od 100 na 200 din. Izvrši se elektrifikacija Dobrove in Lokrovca. Odobri se zvišanje cene elektrike.

Mestni svet je odobril povišanje tarif, ki jih plačajo pogrebni zavodi mestnemu zavetišču za pogrebne vozove in vozove za vence. 1. razred s četverno vprego od 700 na 1200 din, 1. razred z dvojno vprego od 500 na 900 din, 2. razred od 300 na 500 din, 3. razred od 150 na 225 din, 4. razred od 50 na 80 din. Nova tarifa stopi v veljavo 1. marca 1941. Preuredi naj se gradnja nove ceste ob nastopu nove regulacije Voglajne, tako da bo cesta tekla naravnost od križa pri Brvi ob novo regulirani Voglajni, da bo odpadel ovinek. Zato bodo morali odkupiti Nušičevo hišo. Regulacija Koprivnice na Dečkovi je že v slabem stanju in voda ob vsakem večjem deževju poplavlja to naselje. Zato je mestni svet za popravilo tega dela odobril 206.580 din. Občina izplača stavbni zadrugi za odkup zemljišča na cestišču v Jenkovi ulici 34.896 din. Posestniki morajo plačati 40% stroškov občini za odkup pri ureditvi ulice, to je 24 din od kv.

Veličastna Finžgarjeva proslava v Unionu

Ljubljana, 14. februarja.

Nocojšnje akademije v »Unionu«, katero je priredilo Prosvetno društvo Trnovo v čast 70 letnice pisatelja Franca S. Finžgarja, se je udeležilo mnogoštevilno občinstvo, med njim g. ban dr. Marko Natlačen, rektor ljubljanskega vseučilišča dr. Slavič, predsednik višjega sodišča dr. Golia, gospa ministra dr. Kreka, dramaturg Oton Zupančič in mnoge druge odlične osebnosti. Unionska dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. V začetku je godba »Sloga« zaigrala uverturo iz slovenskih narodnih pesmi, nakar je urednik dr. Tine Debeljak očrtal veliko delo jubilara Franca S. Finžgarja za ljudsko in narodno izobrazbo slovenskega naroda in njegovo veliko delo za dvig slovenske kulture. Potem so igralci trnovskega Prosvetnega društva podali Finžgarjevo narodno igro »Naša krič, katera je zelo dobro uspela. Dvorana Uniona nima odra, nalašč za to pa je bila prirejena odrska konstrukcija, ki je delala zelo lep vtis.

Uredba o plačah banovinskih uradnikov v mobilnem in vojnem stanju

Belgrad, 14. febr. m. Na podlagi člena 1. uredbe o spremembi obstoječih predpisov in izdajanju novih z dne 14. IX. 1939 je ministri svet na predlog finančnega ministra predpisal uredbo o izplačilih prejemkov banovinskih uslužbencev v mobilnem in vojnem stanju.

Čl. 1. V mobilnem in vojnem stanju se bodo prejemki aktivnih uslužbencev in ostalih oseb, zaposlenih v aktivni banovinski službi, razen banovine Hrvatske, družinskih banovinskih upokojencev in oseb, ki iz banovinske blagajne prejemajo pomoč in vzdrževanje, izplačevali pod pogoji uredbe o izplačilu prejemkov državnih uslužbencev v mobilnem in vojnem stanju z dne 18. XI. 1939.

Čl. 2. Prejemke bo izplačevala državna blagajna na način, ki ga bo predpisal finančni minister.

Čl. 3. Za izvršitev izplačila prejemkov po tej uredbi bo finančni minister zadržal od skupne banovinske trošarine po uredbi o banovinski trošarini

metra, kar znaša stroškov 60%: 20% kupnina, 40% ureditev cestišča.

Za mestno klavnico je poročal g. Martinčič. Osebnj in materialni izdatki za proračunsko leto 1941-1942 znašajo za mestno klavnico predvideno 587.099 din, dohodki pa 450.152 din. Za kritje primanjkljaja 136.967 din se zviša klavniška in hladilniška pristojbina in cena ledu sledeče: Klavnica: volji, krave, telice, bikji od 48 na 65 din; teleta od 18 na 25 din. Svinje 60 kg težke od 25 na 35 din, svinje od 30—60 kg od 20 na 28 din; drobnica od 9 na 15 din. Hladilnica: volji, krave, telice, bikji od 22 na 25 din, teleta od 10 na 12, svinje nad 60 kg težke od 16, 14 na 18, svinje od 30—60 kg od 9 na 12, drobnica od 5 na 8 din.

Led: pri kosu dostavljeno na dom od 7 na 8, 1 do 10 kosov od 4 na 5 din, od 11 kosov dalje pa od 3 na 4 din.

Poročilo prosvetnega odbora je podal prosvetni referent g. dr. Zdravko Kašan. Po gradbenem zakonu so bili izvoljeni v novi gradbeni odbor mesta Celje sledeči gospodje: dr. Skoberne, primarij Fleiss inž. Komil, rav. Brinar, dr. Podpečan in inž. arh. Drobnik. V disciplinsko sodišče I. stopnje za mestne uslužbenice so bili določeni: predsednik ok. načelnik dr. Zlobec Ivan, namestnik ok. podnačelnik dr. Ogrin, na čelu ravnatelj Subic in inž. Za namestnika Kroflič tože in Prelog Vinko, dalje dr. Kalan, prof. Bitenc, Repnik Kramar Janko.

Poročilo prosvetnega odbora je podal prosvetni referent g. Lukman. Mestni svet je odklonil več prošelj za podpore, odobril pa sledeče: 300 din delavskemu godbenemu društvu v Celju, 800 din akad. klubu Straža v Ljubljani, 200 din upravi Domu visokošolk v Ljubljani, 200 din Jadranski straži v Celju, 2000 din aeroklubu Nasa krila v Celju.

Sledilo je poročilo socialno-političnega odbora. Na predlog referenta g. prof. Bitenca je mestni svet sprejel pravilnik, ki se tiče družinskega sklada. Namen je podpirati siromašne, v celjsko mestno občino pristojne družine z velikim številom otrok.

Po slučajnostih je sledil referat finančnega referenta ravnatelja Černelča v proračunu za razdobje 9 mesecev od 1. aprila do 31. decembra 1941. O tem novem proračunu poročamo na drugi strani. Pripomniti moramo, da novi proračun nima izrednega proračuna, prav tako tudi ne za mestno avtobusno podjetje, ki je kombinirano podjetje.

z dne 1. IV. 1937, dohodek od prometnega davka po čl. 12 finančnega zakona za leto 1937 a tem, da se bo končni obračun izvršil po končani vojni.

Čl. 4. Način obračunavanja bo predpisal finančni minister.

Uredba je objavljena v današnjih »Službenih novinah«, z objavo splošne državne mobilizacije pa bo dobila obvezno moč.

Belgrajske novice

Belgrad, 14. febr. AA. Madžarski poslanik na našem dvoru baron Bakacs Beszenyi je danes dopoldne v okviru male svečanosti izročil rektorju beograjske univerze inž. Petru Miciću knjige, ki jih je madžarska kr. akademija poklonila beograjski univerzitetni knjižnici. Tej svečanosti so prisostvovali poleg rektorja vsi dekani, šef oddelka za kulturne stike s tujino pri prosvetnem ministru, Velmar Janković in upravnik univerzitetne knjižnice. Baron Bakacs Beszenyi je imel kratek govor, v katerem je med drugim dejal, da madžarska kr. akademija želi s tem darom pomagati k čim boljše medsebojnemu spoznanju med Mažari in Jugoslavlani, kajti medsebojno spoznavanje je eno glavnih predpogojev za zblizanje. Rektor beograjske univerze Micić je v kratkem govoru med drugim tudi prosil madžarskega poslanika, naj se madžarski kr. akademiji zahvali. Tudi on je poudarjal pomen medsebojnega kulturnega zblizanja med obema sosednjima narodoma.

Belgrad, 14. februarja. AA. V zvezi z odlokom finančnega ministra št. 69.562-VIII od 29. novembra 1940, ki se nanaša na dolžnost domačih tvrdk (izvozniki in uvozniki), da vse svoje pomorske transporte pri izvozu in uvozu iz tujine zavarujejo pri zavarovalnicah doma, se opozarja zainteresirane tvrdke, da se ta zavarovanja lahko sklepajo pri čisto domačih zavarovalnicah, kakor tudi pri vseh koncesioniranih tujih zavarovalnicah, ki imajo dovoljenje za delovanje v kr. Jugoslaviji. (Iz delovnega ravnanja Narodne banke.)

Belgrad, 14. februarja. AA. Opozarjajo se vsi zainteresirani da ta mesec poteče rok za zamenjavo starega denarja, in sicer za stare 50 parske in dvodinarske kovance na dan 16. februarja, za stare srebrne 10 dinarske kovance pa 28. februarja 1941. Zaradi tega se pozivajo tisti, ki tak star denar še imajo, da ga v lastno korist zamenjajo pri blagajnah Narodne banke ali pri državnih finančnih ustanovah, in to: stare 50 parske in 2 dinarske kovance zaključno do 16. februarja, stare srebrne 10 dinarske pa zaključno do 28. februarja 1941, kajti po preteku teh rokov denarja ne bo več mogoče zamenjati. (Iz Narodne banke kraljevine Jugoslavije.)

Belgrad, 14. februarja. m. V današnjih Službenih novinah je objavljena uredba o mletju in kruhu.

Belgrad, 14. februarja. m. Danes dopoldne je slavilo Društvo za zaščito živali in rastlin slavo, katere se je udeležila tudi Nj. Vis. kneginja Olga.

Belgrad, 14. febr. AA. Trgovinski minister dr. Andres je dopoldne sprejel v svojem kabinetu odpravnika poslov slovaške republike dr. Jožefa Ciekera.

Osebnosti

Belgrad, 14. februarja. m. Opuščen je iz državne službe Anton Zagar, profesor na meščanski šoli v Sošanju.

Belgrad, 14. febr. m. Na predlog prosvetnega ministra so odlikovani: z redom sv. Save IV. stop. Maks Rožman, referent prosvetnega ministristva, Josip Vutković, ravnatelj mešč. šole v Krškem, Josip Hergett, ravnatelj mešč. šole v Mežici, Anton Dragan, ravnatelj I. deške mešč. šole v Ljubljani; z redom sv. Save V. stopnje Ilka Vašte na dekl. mešč. šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani, Ema Kosi na II. dekl. mešč. šoli v Mariboru, Josip Lekše, ravnatelj na mešč. šoli v Vojniku, Drago Domnik, ravnatelj mešč. šole v Kamniku.

ZFO

Vremensko poročilo iz Radovljice 14. febr. ob 7 zvečer: Zmrzuje, osrenjen sneg, jasno, v dolini zmrzuje.

LJUBLJANA

Vojaška municijska skladišča

V svetokriškem okraju so te dni, kakor smo že poročali, v glavnem prišla v popolno last mestne občine ljubljanske ter se je s to pridobitvijo obseg mestnih zemljišč spet povečal za 9.657 m². Nekaj parcel in poslopij z veliko barako Rdečega križa si je erar sicer še pridržal, vendar pa sedaj pridobljeno zemljišče za na stavbiščih razmeroma ubogo mestno občino pomeni res skrajno potrebno razširjenje mestne nepremične posesti. Ker so prejšnje uprave podarile celo najlepša stavbišča in parke za razne namene, skuša sedanja mestna uprava z novimi pridobitvami vsaj deloma nadomestiti neprecenljivo izgubo mestnih posestev. Z zemljiščem, ki je najlepše stavbišče na zdravili tleh naglo napredujočega severnega dela Ljubljane, je pa mestna občina dobila 7 deloma lesenih in deloma zidanih poslopij, ki jih bo lahko koristno porabila za skladišča, potrebna aprovizaciji in za rezervno hrano, dokler sama ne prične teh stavbišč zidavati. Posest erarja je bila na mestno občino ljubljansko prepisana, po zadnji pogodbi, sklenjeni 12. novembra 1940., ki ugotavlja, da je mestna občina vojaški oblasti priskrbelo nova skladišča 70 km daleč od Ljubljane. Tako je sedanja mestna uprava srečno končala več desetletij trajajočo prizadevanja mestne občine ljubljanske za odstranitev vsej okolici nevarnih poslopij. Že 27. julija 1906. je Ljubljana trepetala po strahotni eksploziji, še huje je bilo pa ob eksplozijah skladišč v svetovni vojni. Z odstranitvijo teh nevarnih skladišč iz bližine mesta je odpravljena vsa nevarnost za življenje in imetje ljubljanskega prebivalstva ter moramo zato biti hvaležni tudi vojaški oblasti, da je naposled vendar upoštevala upravičeno želje mestne uprave, predvsem bo pa mestni upravi s hvaležnostjo priznala veliki uspeh zlasti bližnja okolica, saj je s preselitvijo nevarnih skladišč iz Ljubljane in s prevzemom starih poslopij šele ukinjen požarni rajon. Zaradi nevarnosti kakšnega požara v bližini municijskih skladišč je bilo namreč doslej daleč naokrog prepovedano zidanje in naseljevanje. Sedaj se bo v okolici naglo razmahnila stavbna delavnost, stavbišča bodo pridobila na ceni in brez ovir se bo zgostil nov del svetokriškega okraja k še živahnejšemu napredku, saj je rešeno tudi že težavno vprašanje kanalizacije in tlakovanje Dunajske ceste.

1 V Ljubljani umrli od 7. do 13. februarja 1941.: Vidic Franciška, 60 let, delavka tobačne tov. v p. Vidovdanska c. 9; Gartner Ivanka roj. Gradišar, 66 let, vdova pošta zvan., Janševa ul. 9a; Globočnik Janjo, 81 let, bivši notar, Vidovdanska c. 9; Bizjak Jožefa, 81 let, hišnica, Kongresni trg 4; Ličof Marija, 83 let, obš uboga, Vidovdanska c. 9; Krašovec Magdalena roj. Zadnik, 80 let, vdova delavca, Japljeva ul. -; Kira Ana, 81 let, kuharica, Streliska ulica 2; Zlobec Emilija, 36 let, služkinja, Vidovdanska c. 9; Rozman Anton, 40 let, trgovec, Sv. Petra cesta 83; Japelj Marijan, 5 mesecev, sin mizarkega pomočnika, Glinca, Amer. ulica 4; Vrečar Marija roj. Muharnak, 81 let, vdova polic. nadzor., Predjamska ul. 22; Primec Martin, 60 let, kroj. mojster, Lampetova ul. 13.

22. februarja vsi na Grafično prireditve v Del. zbornico

1 Hodnik na koncu Prečernove ulice ob Mariborskem trgu, ki smo o njem čitali že več pritožb, bi morali snaziti in posipati sosednji hišni lastniki, ki so bili na to svojo dolžnost po §. 75. mestnega cestnega reda tudi o pravem času primerno obveščeni. Na mestno občino naslovljene pritožbe so torej krivične.

1 Šolske kuhinje naj izpeljejo nabiralne akcije odpadkov. Šolske kuhinje, katerih je bilo letos v Ljubljani več na novo ustanovljenih, imajo večje težave za nabiranjem prispevkov in podpor, ki jim omogočajo izvrševanje njihove res socialne naloge. Take šolske kuhinje imajo tudi drugod, na primer v Švici, kjer je industrija zaradi razmer v Evropi zašla v hude stiske. Primanjkuje ji namreč najvažnejših surovin, zaradi česar so v Švici izvedli nabiranje najbolj različnih odpadkov, med temi tudi tub različnih krem, zobnih past itd. Tudi pri nas v nekaterih trgovinah že upoštevajo, če kupec vrne izpraznjeno tubo in kupi novo. V Švici pa so odredili poseben nabiralni dan za stare tube. Ta dan bo 28. februarja. Nabiranje praznih tub pa se je začelo že sedaj. Nabiralno akcijo bo izpeljala šolska mladina, ki bo obiskala vse hiše in stanovanja ter pri strankah nabrala vse prazne tube. Šolska mladina bo 28. februarja prinesla vse nabrane tube v šole in jih tam odala. Šole bodo nabrano blago odposlale posebnemu odboru, ki bo šolam poslal protivrednost v denarju. Denar bodo šole uporabile za šolske kuhinje in za druge socialne namene. Tudi pri nas bi šolska mladina prav gotovo z vnevo in tako rekoč v lastno zabavo rada izpeljala take akcije, ki bi poleg tega bile lahko izvedene še kot tekmovanje med posameznimi zavodi.

1 V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, lored ne več na Starem trgu. Samo kvaliteta optika.

1 Jutri Putnikov smučarski izlet na Pasjo Ravan.

MARIBOR

Nova taksa „uporabnina“

Maribor, 14. februarja.

Ko smo poročali o novem proračunu mestne občine mariborske za leto 1941., smo omenjali, da je predvidena v budžetnem predlogu tudi nova taksa, tako imenovana »uporabnina«, ki se bo pobirala za uporabo javnega sveta in zračnega prostora na področju mestne občine. S proračunom bo predložen občinskemu svetu tudi pravilnik o pobiranju nove takse, ki bo mariborsko javnost gotovo zanimal. Pravilnik se glasi:

1. Vsakdo, ki trajno uporablja javno zemljišče ali zračni prostor nad njim v območju mesta Maribora, plačuje mestni občini mariborski za to uporabo posebno občinsko takso, imenovano uporabnina.

2. Uporabnina je javna davščina in velja za odmero in plačevanje isti predpisi kakor za ostale občinske davščine.

3. Oproščena plačevanja uporabnine so državna in banovinska podjetja in njih ustanove.

4. Uporabnina se odmerja po tekočem kilometru prevoženega, od mestne občine vzdrževane komunikacije, dalje po tekočem metru cevi, vodov, kablov in naprav, položenih ali nameščenih v javnem zemljišču ali zračnem prostoru nad njim.

5. Vsakdo mora na javni poziv v teku meseca oktobra vsakega leta predložiti mestnemu poglavarstvu tozadevno prijavo. Uporabnina se odmeri in predpiše do konca proračunskega leta za prihodnje proračunsko leto.

6. Mestno poglavarstvo more vsakogar, ki ni predložil ali ni pravočasno predložil v par. 5. predpisane prijave, brez kazenskega postopka kaznovati z globo v iznosu dvakratne višine uporabnine poleg redne uporabnine.

7. V primeru neprijave po določbah par. 5. odmeri mestno poglavarstvo višino uporabnine po uradnih podatkih. Proti tej odmeri ni pritožbe.

8. Uporabnina se plačuje pri mestni blagajni v polletnih obrokih vnaprej.

9. Letna uporabnina znaša: a) po tekočem kilometru prevoženem od mestne občine vzdrževanih komunikacij po 1 din, toda najmanj 100 din; b) po tekočem metru napeljav skozi zračni prostor do

Podrobnosti o drznem poizkusu angleških padalcev

Rim, 14. februarja. AA. (Stofani.) Današnje sporočilo italijanskega vrhovnega poveljstva pravi, da je bila ujeta skupina angleških padalcev, ki so poskušali uničiti javne naprave v južni Italiji. O tej akciji se izvedo slede podrobnosti:

V noči od 10. na 11. februar so se angleški padalci spustili na področje Lucanije in Kalabrije med 22.30 in 2 zjutraj. Ti padalci, ki so bili oboroženi z avtomatičnim orožjem in eksplozivnimi patronami, so imeli gotovo namen poškodovati hidravlične naprave v tem področju, ki so veličastna ustvaritev fašističnega režima, s katerimi je omogočen močan razvoj kmetijstva v teh krajih. Dalje so nameravali porušiti železniške proge, mostove, ceste itd. Ker so se spustili na tla ob slabi svetlobi zaradi gozdnatega predela, so padalci zavzeli vaška posestva in preprečili kmetom, da bi odgovorili na to dejanje. En padalec, ki si je pri skoku poškodoval nogo, je ostal na enem teh posestev, kjer so ga kmalu prijeli karabinerji. Da bi prevarili kmete, so angleški padalci vzklikali duceju. Ko so zapustili svojega ranjenega tovariša, ko Angleži odšli k izvirkom, ki dovajajo vodo vsemu sistemu za namakanje polj in pri tem uporabljali topografske karte, ki so jih imeli pri sebi. Toda v vsem kraju je bil dan alarmni znak, nakar so karabinerji skupaj z milico, policijo in vojaškimi organizacijami fašistične stranke naredili okrog tega kraja obroč, nakar so prišli angleški padalci v težak položaj. Ker so bili hitro obkrojeni, se angleški padalci niso posrežili izvršiti načrtov in so bili prisiljeni skrivati se po gozdovih, da bi ubežali ujetništvu. Da bi jih težje opazili, so se razdelili v več skupin v upanju, da se bo nekaterim izmed njih posrežilo prebiti se skozi goste vrste italijanske obrambe in vsaj deloma izvesti svojo nalogo. Toda ta strategija se je pokazala za brezkoristno, ker je bilo skoraj isti trenutek ujetih 11 padalcev, v nekem drugem kraju nekaj kilometrov stran pa še 7. Ta zadnja skupina padal-

cev se je skušala upreti in je streljala iz mitralješke puške na italijansko patruljo; katero so tvorili en karabiner, en policijski agent in en pastir, ki jih je vodil po gorskih stezah. Angleški podporočnik je s strelom podri policijskega agenta in pastirja. Italijanski karabiner je ostal sam in s svojo puško prisilil padalce, da niso mogli stran od etene, dokler niso prispeli drugi karabinerji. Ko so videli, da je vsak odpor zaman, so se padalci vdali. Potrebno je bilo najti tudi drugo skupino padalcev, ki so se razbežali po grmovju. Preganjanje se je nadaljevalo in kmalu nato so bili brez muke ujeti tudi ostali padalci, med katerimi je bil tudi en kapitan. Vsi padalci so bili oblečeni v kombinacijo čokoladaste uniforme. Na glavi so nosili letalsko čelado, oboroženi so bili z mitraljeskimi puškami in avtomatičnimi samokresi ter so imeli pri sebi italijanski denar. Angleški padalci so bili poslani na poveljstvo teritorialne obrambe.

Japonska upa v Sovjetsko Rusijo

Moskva, 14. februarja. AA. (DNB.) Veleposlanik Ošima, ki se nahaja v Moskvi na poti v Berlin, je sprejel danes popoldne zastopnike nemškega tiska. Na vprašanje časnikarjev, kaj misli o razvoju odnosov med Japonsko in SSSR, je Ošima rekel: Med Nemčijo in Sovjetsko zvezo obstoje danes dobri odnosi. Med Nemčijo in Japonsko obstoji zveza. Zaradi tega je treba smatrati, da se bodo tudi odnosi med Japonsko in Sovjetsko zvezo izboljšali posebno zaradi tega, ker med obema državama ni vprašanja, ki bi povzročalo trenja. In če obstoje dobri odnosi med Japonsko in SSSR, potem bo to gotovo korist uvedbe novega reda na svetu. Ošima je poudaril, da bo v času svojega delovanja v Berlinu posvetil vse svoje moči zgraditvi čim tesnejših odnosov med Nemčijo in Japonsko.

Celje

Smučarske tekme obveznikov telesne vzgoje na Golteh

Pod pokroviteljstvom bana draveke bonovine g. dr. Natlačena bodo medmestne smučarske tekme obveznikov telesne vzgoje iz Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja namesto pri Celjski koči, kjer so snežne razmere neugodne, na Golteh. Včeraj in danes se je odpravilo s celjskim mestnim avtobusom in svinjskim vlakom ter nato s poštarnim avtobusom v

Mozirje izredno lepo število obveznikov iz omenjenih mest. Z udeleženci sta se odpravila tudi prof. Dobovišek iz Ljubljane, zastopnik celjske mestne občine g. prof. Bitenc ter drugi. Tekme se prične že danes popoldne in bodo trajale tudi v nedeljo.

Tekme bodo borbene, zato vabimo vse izletnike, smučarje in prijatelje lepih Golt, da pohitijo in prisostvujejo zanimivim borbam naših obveznikov. Ljubljanski župan dr. Adlešič je poklonil za zmagovalno patrolo pri medmestnih tekmah krasno zlato palico. Palica je prehodno darilo.

c Opozorilo potnikom s savinjskim vlakom. Pričenši s ponedeljkom, 17. t. m. izostane na progi Celje-Velenje vlak z odhodom iz Celja ob 20.43. Namesto njega bo vozil samo ob delavnikih vlak z odhodom iz Celja ob 19.05 in s prihodom v Velenje ob 20.13. Vlak z odhodom iz Celja ob 20.43, bo vozil iz Celja v Velenje v bodoče samo ob nedeljah in praznikih.

c Rdeči križ ima občni zbor v sredo, dne 19. februarja v sejni dvorani mestnega poglavarstva.

c SK Jugoslavija ima v nedeljo ob 9 dopoldne v klubskih prostorih v Delavski zbornici svoje redno letno zborovanje.

c Občlanska skupina ZZZ v Celju je imela svoj redni letni občni izbor. Iz poročil je bilo razvidno marljivo in skrbno delo odbornic te skupine, ki je orala ledino v Celju. Volitve odbora so pokazale, da hoče skupina začeti z mladim močmi in delovati neuklonljivo in vztrajno naprej.

c Zdravniško dežurno službo za člane OUZZ ima v nedeljo dr. Čerin, Prečernova ulica.

c Smrtne nesreče. V celjski bolnišnici je umrl 18-letni Stanko Hribar izpod Sv. Katarine nad Št. Pavlom pri Preboldu. Pred dnevi je peljal divji kostonj v Trbovlje. Med vožnjo se je zvrnil nanj voz in mu zdrobil lobanjo. Naj v miru počival.

Slovenj Gradec

Naše gibanje. Bivši poslanec g. Theuerschuh je zadnji čas sklical širše seje zaupnikov JRZ, od katerih se je minulo soboto zvečer ena vršila v Slomškovem domu v Šoštanju. Seja je bila namenjena za krajevni organizaciji JRZ Šoštanj in Topolišca. Vključ pozni uri in zimi je bila udeležba zelo lega. Nad 120 zaupnikov obeh krajevni organizacij je zadnjenega kotička napolnilo društveno sobo Doma.

— Naslednje jutro, to je v nedeljo, se je vršila seja zaupnikov JRZ v št. Andražu pri Velenju. Tudi tu je bil obisk zelo lep. Nad 100 zaupnikov je napolnilo prostore pri Blagotinskiu. — Isti dan popoldne je g. Theuerschuh predaval v okviru prosvetne ure pri Prosvetnem društvu v Šoštanju o pok. našem voditelju dr. Antonu Korošcu. Predavanja, po katerem se je predvajal film o pogrebnih svečanostih našega velikega pokojnika, se je udeležilo okrog 600 ljudi ter je bila dvorana v Slomškovem domu domalega polna. — V nedeljo, dne 2. marca nas namerava obiskati naš novi voditelj g. dr. Fr. Kulovec, kateri bo imel dopoldne sešatek zaupnikov v Slovanem Gradcu, popoldne pa v Šoštanju.

Draginski doklade. Na prošnjo delavstva je podjetje tovarnog. Kos Köllner & sin v Slovanu Gradcu povišalo plače odnoseno draginskih dokladov vsem svojim delavcem. Poročeni delavci so prejeli za mesec januar po 200, sameki pa po 100 din draginskih doklade odn. poviška. To podjetje je sedaj od meseca oktobra lanskega leta že v drugič povišalo plače svojemu delavstvu, kar pa mora biti zgled vsem drugim podjetnikom in tukajšnji bližini, zlasti pa sosednjemu podjetniku tovarnog. meril, Iv. Mikoliču, ki se še ni spomnilo niti enkrat na, da bi povišalo mezdje svojemu delavstvu, razen samo toliko, kolikor je to določeno po minimalnih mezdah. Pa se je lanske leto ta čas g. podjetnik razburjal, češ saj plača po minimalnih mezdah, ko smo ga v našem listu označili, da ima delavstvo te tovarne najnižje plače. Ti nesrečna zguba, kakšna si...!

Litija

Krajevna protituberkulozna liga ima v nedeljo ob četrti na 12 v dvorani na Slavbah občni zbor.

Kranj

Danes v Ljudskem domu. Popoldne ob 3 otroška predstava »Snežulčica« za tukajšnje ljudske šole. Zvečer ob 8 bodo zapeli zabavno opereto »Mežnarjeva Lizka«, ki jo bo Prosvetno društvo ponovilo v nedeljo, 16. t. m. ob 4 popoldne. Prihitite, da se nasmejete in za dva uri pozabite na vsakodnevne skrbi. Vstopnice dobite v predprodaji pri »Hankotu« v nedeljo dopoldne pa v Ljudskem domu.

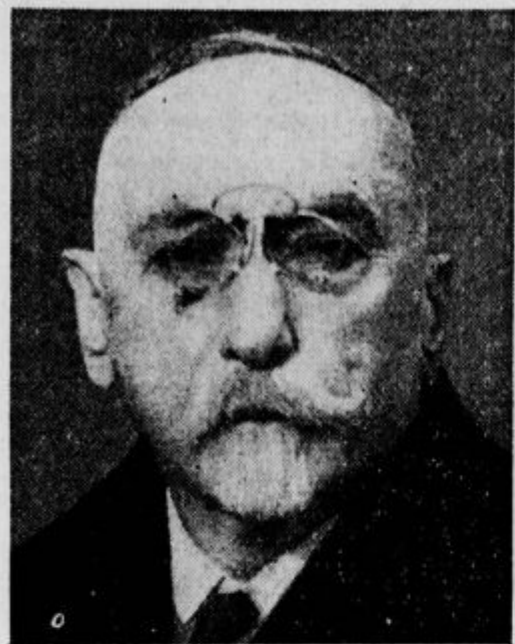

Slika porušenega Coventryja. Prispela je iz Amerike.

KULTURNI OBZORNIK

Minister Ivan Hribar - častni doktor slovenske univerze

Danes dopoldne bo z vso slovesnostjo na univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani proglašen za častnega doktorja prava znani slovenski politik, bivši minister in kraljevi namestnik, senator Ivan Hribar za zasluge, ki si jih je kot politik in dobitnik pridobil za slovensko univerzo. Letos dopolnjuje dr. h. c. Ivan Hribar devetdeset let ne-

in župan (od l. 1896. do 1910.), ko je prepuštil županovanje svojemu prijatelju in somišljeniku dr. Ivanu Tavčarju. Prenovil je Ljubljano po potresu, oživil tvoril plinarstvo, vodovod, elektrarno, električno cestno železnico, prvo ljudsko kopališče, zgradil Zmajski most. Bil je poslanec v kranjskem deželni zboru (zastopnik Ljubljane). Veliko se je potegoval za vrhniško železnico in jo zgradil. Posebno energično pa je zastopal poslovenjenje uradov ter je gojil slovenski jezik z vso močjo in ga uvajal v šole, ki jih je zidal. Posebno mnogo pa se je izpostavljal v borbi za slovensko univerzo: govoril je za ustanovitev univerze v Ljubljani že l. 1898., predlagal izbor deputacije, ki jo je vodil v zadevi univerze k cesarju leta 1901. in k naučnemu ministru. Tedaj ta njegova akcija ni dosegla polnega uspeha, vendar pa so bili že tedaj postavljeni temelji za poznejše vseučilišče, kajti deželni odbor je sklenil izšolati posebno število profesorjev, ki bi takoj lahko prevzeli in so tudi prevzeli študij po prevratu. Po vojni je bil podpredsednik Narodnega sveta v Ljubljani, bil član Narodnega sveta v Zagrebu ter je organiziral med Slovenci srbsko radikalno stranko. Bil je kraljevi namestnik za Slovenijo ter polnomočni minister kot poslanec v Pragi. L. 1925. se je umaknil iz političnega življenja, vendar se je zopet pojavil v njem kot senator. Pozneje je kot senator prestopil k JRZ in imel kot tak znane govore o slovenski univerzi in zahtevi po slovenski akademiji znanosti in umetnosti. S temi govori in s svojim položajem je pomagal reševati in udeležiti to, že staro zahtevo njegovega političnega delovanja. Sedaj se mu univerza izkazuje hvalno za njegovo prizadevanje in za vse njegove nastope, ki jih je kot politični človek napravil za slovensko univerzo. Toda tudi kot privatnik je vedno podprl slovensko univerzo, akademijo in podobna znanstvena in umetnostna društva. Slovensko univerzo predvsem z obilnim darilom njegove ogromne slovenske knjižnice, ki jo je takoj ob otvoritvi podaril slovenskemu seminarju slovenske univerze. Da je sedaj slovenski seminar tako popoln v slovenskih stvarih, je v veliki meri zasloga g. Ivana Hribarja in njegovega mecenejskega daru. Zato je opravičen sklep ljubljanske univerze, da je starega politika, devetdesetletnika g. ministra Ivana Hribarja izvolila za svojega častnega doktorja ter ga s tem počastila kot takega, ki ima zasluge za njeno ustanovitev, obstoj in razvoj.

Naj živi h. c. dr. Ivan Hribar, naj živi slovenska univerza in njeni podporniki!

Stoletnica smrti Laze Kostića

V sredo, 12. februarja, je poteklo sto let, kar je bil v Kovilju, na tleh ravne Bačke, rojen najizrazitejši predstavnik romantizma v srbskem pesništvu, Laza Kostić. Njegovo življenje je sorazmerno burno in v nemajhnih meri odgovarja času, v katerem je živel. Po končani ljudski šoli v domačem kraju je hodil v pančevsko realno in novosadsko in peštansko gimnazijo. Po končani srednji šoli se je odločil za pravo, ki ga je tri in dvajsetleten končal na peštanski univerzi, dočim je dve leti kasneje (1896) tudi doktoriral. Napredoval je naglo, saj je bil njegov oče avstrijski častnik in znana osebnost. Še istega 1896. leta je postal profesor v Novem Sadu, že prihodnje leto pa je zavezal donosno mesto »velikega beležnika«, ali kakor bi danes pri nas dejali prvega občinskega tajnika v Novem Sadu. Čez dve leti pa je z osem in dvajsetimi leti postal že predsednik mestnega sodišča. Kostić je vidno posegal tudi na politično polje. Posebej je treba poudariti njegovo sodelovanje v mladinskem gibanju sedemdesetih let, kasneje pa je bil večkrat zapovednik izvoljen za poslanika cerkveno-narodnega zbora v Sremskih Karlovcih, pa tudi narodni poslanec v peštanskem parlamentu je bil. Kasneje (1879) je vstopil celo v diplomatsko službo kot tajnik srbskega poslanstva v Petrogradu. Aktivno se je pečal tudi v častnikarstvu in bil urednik tako v Belgradu kakor tudi na Cetinju, kjer je preživel nekaj let. Konec svojega življenja je prebil v Somboru, umrl je pa 10. decembra 1910 na Dunaju, kamor se je prišel zdraviti.

Kostić je zgodaj posegel na književno polje in bil svoje čase znan in priznan za najboljšega živečega srbskega pesnika. Prve njegove pesmi so nastale še v gimnazijskih klopetih. Sploh je treba poudariti, da je prav zgodnja njegova lirika umetniško največ vredna. Kasneje je postal vedno bolj bombastičen, dostikrat nerazumljiv, posiljeval je jezik in ni čudno, če so se kasnejši najplivnejši srbski književni kritiki, tako zlasti Ljubomir Nedić in Jovan Škerlić, tako negativno izrazili o njegovih pesmih. Kljub vsemu pa je le treba priznati, da ima tudi Kostić precej pesniškega talenta (to nam izpričuje prav knjiga njegovih pesmi, ki jih je pred nekaj meseci izdala za ta jubilej Srbska knj. zadruga) in nekaj kar dobrih pesmi. Res pa je, da je preveč pisal, pesmi namreč, da je pesniški fantaziji in licencam, ki ji sledijo, preveč popustil vaje in dostikrat ustvarjal jezik, ki ni ne logičen, ne razumljiv, ne lep. Njegova lirika pa je v glavnem ljubezenska in rodoljubna, dočim ima tudi nekaj filozofskih pesmi in pa balad v žanru našega Aškercja.

Razen pesmi je v mladih letih napisal tudi nekaj novel, ki so prav tako polne romantičnega navdušenja, fantastičnosti, na tudi posiljevanja jezika. Vendar v pripovedništvu ni dosegel posebnih uspehov. Pač pa je treba priznati njegovo delo na dramskem polju. Komaj dva in dvajsetleten je napisal »Maksima Crnojevića«, dramo, ki jo smatrajo za najboljši dramsko delo srbskega romantizma (1863). Vsebinsko je delo naslonjeno na znano srbsko narodno pesem »Zenitba Maksima Crnojevića«, ki je navdušila še nekatere druge književnike, tako med Srbi zlasti Sterio Popovića, pa Gbheja in kasneje nemškega pesnika Fingerja. Pripomniti je treba, da najdemo prav Kostićevega »Maksima Crnojevića« še dandanašnji na marsikaterem srbskem gledališkem repertoarju. Kasneje je Kostić napisal še dramo »Pera Segedinac« (igral prvič 1882, natisnjen v celoti istega leta v Novem Sadu). V tej drami je prikazal postavbo upornika Segedinca iz začetka XVIII. stoletja pod avstrijskim jarmom. Delo je zgodovinsko, bolj pomembno po svoji politični strani in osti kakor v čisto književnem smislu. Na Cetinju pa je izšla njegova »Gordana« (1890), vsebinsko posneta po narodni pesmi, ki pa v vsem zaostaja za omenjenima dvema deloma.

Marsikdo bo vprašal, kaj je Kostića napotilo, da se je v toliki meri lotil dramatike. Takoj je treba odgovoriti, da je bil vzrok temu največ študij Shakespeara. In to je tretja velika, lahko bi se reklo neprecenljiva književna zasluga:

da je namreč Srbe v veliki meri seznanil z največjim dramatičnim genijem sveta. Kar je pri nas storil n. pr. Cankar, to je še v večji meri dosegel pri Srbihi Kostić. Kot izrazit predstavnik Sturm und Drang periode v srbski književnosti se je Laza Kostić z vso močjo oklenil Shakespeara. Znana je svečana proslava tristoletnice njegovega rojstva 1864. leta v Novem Sadu. Prevajal je pa po vrsti: »Romea in Julij« komaj osemnajstleten (1859), pa »Riharda III.« (1864), »Hamlet« (v knjigi v Mostarju 1903). Obenem je tudi veliko pisal o velikem anglosaksonskem dramatik, tako zlasti o »Romeu in Juliji« (1868, 1907). Ko smo že pri njegovih prevodih, je treba omeniti tudi njegov prevod »Iljadi«, katerega se je lotil še v mladosti in ga je kasneje nadaljeval. L. 1865. pa je izdal v srbskem prevodu znano delo Bulwerjevo: »Zadnji dnevi Pompejeve«. Deloma je prevajal tudi iz madžarsčine. Zaradi polnosti podobe je treba omeniti, da je Kostić napisal tudi nekaj brošur in pamphletskih del, tako zlasti proti pesniku Branku Radičeviću (1885) in Zmaju-Jovanoviću (1902). Vendar mu ta dela ne delajo časti. Glavne njegove zasluge so, da so Srbi sorazmerno zgodaj, prej kakor Slovenci ali Hrvati, spoznali velikega Shakespeara. Prevajal je njegova dela v jambi, kar pomeni novost v srbski metriki sploh. Precej vrednosti je pa tudi v njegovih dramatskih delih, zlasti v »Maksimu Crnojeviću« in pa v posameznih pesmih iz prve dobe njegovega pesnikovanja.

Razstava karikatur V. Kondorja

V razstavnih prostorih palače Bata v Ljubljani bo v nedeljo odprla razstavo svojih karikatur znani svetovni karikaturist Vladislav Kondor, ro-

dom iz Murske Sobote. Leta 1925 je šel v svet in se ves čas preživljal z risanjem karikatur. Prepotoval je Evropo in Južno Ameriko ter Severno Afriko. Povsod je bil sprejet pri najbolj znanih osebah ter jih je karikiriral. Tako je karikiriral švedskega kralja, Trockega, štiri maharadža, Sonjo Henne, Šaljapina, Willi Fritscha itd. Zdal se je mudi pol leta v Bolgariji, kjer je karikiriral več vodilnih osebnosti, tako ministrskega predsednika Filova ter vse ministre, tudi min. Bagrianova, Popova itd. Časopisi so pisali mnogo o njem in njegovi razstavi. Sedaj se je vrnil v Prekmurje, kjer je imel v Murski Soboti razstavo karikatur, ki jih je prinesel s seboj s potovanja ali ki jih je naredil doma. V Ljubljani bo razstavil preko 200 karikatur v prostorih Bate v nedeljo ob 11 dopoldne. Razstava bo odprta do 2. marca od 9 do 12 ter od 2 do 6 vsak dan, v nedeljah pa samo dopoldne od 10 do 11. Vstopnina 5 din, dijaki 2 din.

Izdaja italijanskih klasikov izhaja pri založniku Garzantiu. Tiskali bodo v 70 zvezkih vse italijanske klasike od svetega Franciška (»Fioretti«) do najnovejših laži bodo v treh serijah: pesniki, eseji, pripovedniki in dramski deli. Dosele sta izšla poleg Manzoni'ske dva zvezka. Izdaja hoče, po namenu založništva, ustreči vsem trem zahtevam modernih izdaj: ekonomičnosti (kljub solidni opremi etane zvezek le po dvajset lir), popolnosti (uglajen jezik, stvarno in imensko kazalo ter razlaga manj

Kako je živel Kant

Vstal je zjutraj ob petih, naj je bilo pozimi ali poleti, v petek ali svetek. Svojemu staremu služitelju je naročil, da mora biti z njim strog, če se ne bi hotel takoj dvigniti, kadar ga je zbudil. Sedem ur spanja je bilo po njegovem mnenju dovolj. Živeti pa je treba redno, to je prvi pogoj za zdravje, je dejal. Ko se je oblekel, je šel takoj v svojo študijsko sobo, kjer ga je čakal skromen zajetek: slab čaj in pipa tobaka.

Bil je velik prijatelj kave, pa je vendar trdil, da je škodljiva. Zato se je je izogibal. Do sedmih je pregledal svoje predavanje, nato pa je šel na univerzo, in sicer tako točno, da so Königsberžani lahko po njem naravnali ure. Ob desetih je navadno prišel domov, sezul čevlje in si nataknil copate, nato pa do enih študiral. Pri kosilu je imel navadno goste. Večkrat se je pripetilo, da so se razvneli po kosilu ognjeviti razgovori in takrat so ostali pri mizi večkrat tudi do šestih zvečer.

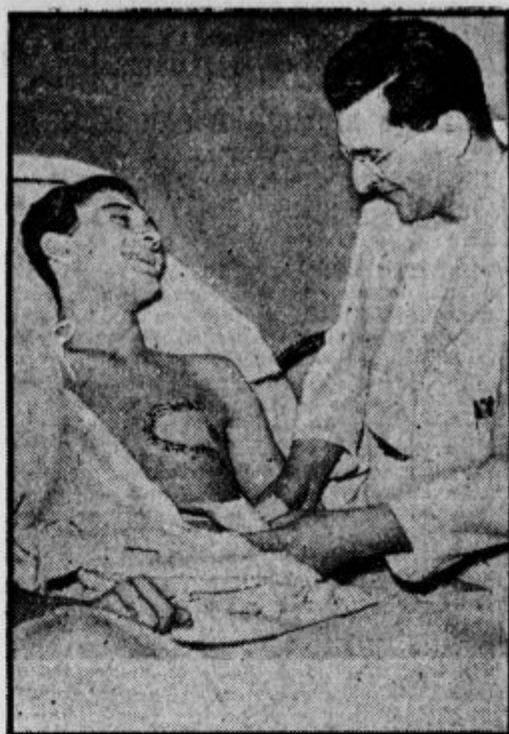
Po kosilu je šel na kratek sprehod. Šel je po tako imenovani filozofski poti, se vsedel na klopi in se zamislil. Ker so ga ljudje večkrat nadlegovali, je začel menjavati svojo običajno popoldansko pot. Poleti je hodil zelo počasi, ker se je ogibal potene, češ da mu škoduje. V zadnjih letih se je omejil na bližnji kraljevski vrt, pa še tja je hodil le, kadar je bilo zelo ugodno vreme. Na promenade je najrajši hodil sam. Najprijetnejši človek mu je postal neprijeten, če se mu je na sprehodu pridružil. Ko je prišel domov, je čital, večerjal, točno ob desetih pa je legel k počitku. Tako je potekel pri njem dan za dnem in nihče ga ni mogel pripraviti do kake spremembe dnevnega reda. Mogoče mu je res tako redno življenje pomagalo, da je kljub slabi telesni moči dosegel lepo starost 80 let.

Število porodov v Nemčiji raste

Statistika dokazuje, da porodi v Nemčiji stalno naraščajo. Leta 1933 je bilo v Nemčiji 971.000 ali 14,7 porodov na 1000 prebivalcev. L. 1936 je bilo 1.279.000 ali 19 porodov na 1000 prebivalcev, leta 1939 pa 1.407.000 ali 20,3 porodov na 1000 prebivalcev. Ta statistika se nanaša na staro področje rajha. Pravijo, da je bilo od leta 1933 rojenih 2.250.000 otrok več, kakor so pričakovali po številkah iz prejšnjih statistik.

15.157 strokovnih zdravnikov v Nemčiji

Po statistiki iz leta 1940 je bilo v stari Nemčiji, torej brez priključenih vzhodnih pokrajin

Operacija srea je uspela! Lloyd Galitz je dobil pri lovu za nekim zločincem vrbodljaj v sree. V Detroitu ga je operiral zdravnik, ki ga vidimo na sliki in je uspel

15.157 strokovnih zdravnikov, kar pomeni 22% vseh nemških zdravnikov. Če primerjamo to število s starimi številkami, opazimo, da pada. Nadalje vidimo tudi, da odpade največje število zdravnikov specialistov na interniste, kirurge in specialiste za ženske bolezni. Znatno je naraslo tudi število röntgenologov in urologov.

Tudi Turčija bo razstavljala v Leipzigu

Na letošnjem pomladanskem veleselju v Leipzigu bo razstavljala tudi Turčija. V palači Ring-Messhaus bo imela razstavljene turške preproge, narodne vezenine in še nekatere druge predmete.

ŠPORT

Spored zimskošportnega tedna v Ga-Pa

Spored zimskošportnega tedna v Ga-Pa, ki se je včeraj pričel in na katerem sodelujejo tudi naši smučarji, drsalci in hokejski igralci, izgleda takole:

Petek (14. II.) ob 9 tek na 18 km, ob 20.30 hotej in umetno drsanje.

Sobota (15. II.) ob 11 smuk za ženske in moške za prvenstvo Nemčije, ob 15 skoki za kombinacijo, ob 20.30 hokej in umetno drsanje.

Nedelja (16. II.) ob 10 slalom za moške in ženske za prvenstvo Nemčije, ob 14 skoki z velike skakalnice, ob 16.30 hokej in umetno drsanje, ob 19 družabni večer tekmovalcev.

Ponedeljek (17. II.) ob 9 tek reprezentančnih štafet štirikrat 10 km.

Sreda (18. II.) ob 15 hokej švica-Jugoslavija, ob 19.30 hokej Švedska-Romunija in za tem Nemčija-Slovaška ter umetno drsanje.

Četrtek (19. II.) ob 10.30 hokej Nizozemska-Jugoslavija, ob 15 hokej Madžarska-Slovaška, ob 20 hokej Italija-Svedska in umetno drsanje.

Petek (21. II.) ob 9 umetno drsanje, ob 10 hokej Nizozemska-Svica, ob 15 hokej Italija-Romunija, ob 20 hokej Nemčija-Madžarska ter umetno drsanje.

Sobota (22. II.) ob 9 tekmovalje v teku na 18 km, tekmovalje v streljanju na ledu za prvenstvo Nemčije ter v umetnem drsanju za ženske, ob 15 mednarodna prireditve v umetnem drsanju, ob 20 hokej in mednarodna prireditve v umetnem drsanju.

Nedelja (23. II.) ob 8 drž. štafete na štirikrat 8 km, ob 10.30 skoki z male skakalnice in borba za tretje mesto mednarodnega turnirja v hokeju na ledu, ob 15 finale mednarodnega turnirja v hokeju na ledu in prvenstvo Nemčije v umetnem drsanju za ženske, ob 20.15 družabni večer.

Smučarske tekme planinskega polka v Škofji Loki

Smučarske tekme vojakov planinskega polka v Škofji Loki so se nadaljevale s patrolnim tekom na 30 km, katerega se je udeležilo devet patrol. Tekme so se pričele na povelje komandanta polkovnika g. Kociča, prisoten pa je bil tudi brigadni general g. Lukič.

Vsaka patrola obstoji iz vodje, pomočnika vodje in dveh vojakov, zadnji trije so opremljeni z orožjem, kajti na koncu druge tretjine proge je pripravljeno strelišče, kjer morajo trije tekmovalci streljati. Za vsakega tekmovalca je bil pripravljen na strelišču prostor, od koder je moral pogoditi 150 m oddaljeni cilj — balonček. Pripominjamo, da se primeri, da ne zadene balona; za vsak tak balonček patroli prištevajo tri minute. Vsaka patrola ima tri balončke.

Rezultati:

1. patrola št. 2 (ppor. Primožič, podnar. Pavlič, redov. Zupančič in redov. Štokar — čas 3.36.03;
2. patrola št. 6 (ppor. Veljkovič, podn. Priplaj, kaplar Tkalec in redov. Borovič — čas 4.07.46;
3. patrola št. 9 (por. Crnobori, nar. Babič, kapl. Kenig in redov. Cindrič) — čas 4.08.25.

Mariborski boksarji na Jesenicah

Maribor, 14. februarja.

Člani boks-sekcije ISSK Maribora odpotujejo danes, v soboto, na revanžno tekmovalje na Jesenicah ter bodo nastopili proti tamkajšnjemu SK Bratstvu. Ekipa Maribora je sestavljena: Meglič Hubert, Sojč Ivan, Cerin, Pečenko Cvetko, Pečenko Ivan, Švaiger Aleks, Štrukelj Miha, Ipavie Josip. Kot vodja ekipe odpotuje načelnik sekcije in trener Duh Josip. Agilnim mariborskim boksarjem želimo na Jesenicah obilo uspeha.

jasnih mest) in znanstveni vrednosti (kritičen uvod in opombe z biografiko-bibliografskim uvodom). R. B.

Snežne razmere

Rateče-Planica 570 m: +1, dežuje, 70 cm snega, južen. Planica-Slana 930 m: +1, dež, 85 cm snega, južen. Podkoren 806 m: +1, oblačno, 70 cm snega, južen. Bled 501 m: +2, oblačno, 35 cm snega, južen. Pokljuka 1306 m: 0, delno oblačno, 155 cm snega, južen. Radovljica 470 m: +1, oblačno, 28 cm snega, južen. Bohinj-Sv. Janez 530 m: +2, del. obl., 50 cm snega, južen. Bohinj-Zlatorog 530 m: -2, oblač., 35 cm snega, južen. Dom na Komni 1520 m: -3, oblač., 280 cm snega, sen. Dom na Kravcu 1700 m: -2, oblač., 155 cm snega, sen. Koča na Veliki planini 1558 m: -1, oblačno, 120 cm snega, sen.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Mladica. Vabim vse odbornike, da se sigurno udeležite seje, ki bo v nedeljo ob 10 dopoldne v Mladinskem domu. To je važna seja zaradi obnove zbora, ki bo konec meseca. — Tajnik.

SK Slavija V nedeljo ob 10 dopoldne bo v klubski sobi sestanek vseh nogometašev in table-tenis igralcev, ki je zaradi obnove zbora zelo važen. Prosim, da se vsi tega važnega sestanka udeležite. Vskladno na pravno tudi zaostalo članarino, ker drugače nima na obnem zbir pravico glasovanja. Posebno vabim vse člane iz Šiške. — Tajnik I.

ZFO

Pred pričetkom drugega dela smučarskega prvenstva ZFO

Danes se prične v Radovljici odvijati zaključni program letošnjih smučarskih prvenstev Zveze fantovskih odsekov.

Dva dni so že v Radovljici organizatorji zvezinega smučarskega odseka in vodijo trasiranje prog, pri čemer jim z vso vnaemo pomagajo radovljiški fantje. Predvčeršnjim so imeli slab dan, ko je neprestano deževalo. Včeraj se je pa zvedrilo in tudi njihovi obrazi so postali nasmejani, kajti snega je ostalo še dovolj, namreč čez 30 cm uležanega sreža.

V okolici Radovljice je doslej izpeljanih 45 km smučškega tira, kar bo služilo za 15 kilometrski hitrostni tek, za štiri proge po 10 km za štafetno tekmovalje in za 5 km dolgi mladčevski tek. Vse to bo izpeljanc v bližnji okolici Radovljice. Toda te priprave niso edine, kajti na drugem kraju, namreč v Kropi, je prav tako vse živahno. Tam pripravljajo skakalnico s tako vestnostjo, kot je to le v Kropi navada. Hočejo jo namreč tako urediti, da bo kakor spolitirana miza. Pa to ni iz gole ničemurnosti, ampak delajo to zato, da bo dosedanj rekord skakalnice od tej priliki zopet porušen.

Zakaj se je smučarski odsek ZFO odločil letošnje prvenstvo v nordijskih disciplinah izpeljati ravno v radovljiški okolici? Radovljica je namreč postavljena na tako čenovitva tla, da si boljših za smučarske teke ne moremo želeli. Pa še nekaj je važno. Gorski masiv Jelovce štiti ta predel Gorenjske pred za smučarje pogubnimi južnimi vetrovi, še posebej pa varuje s prostrano senco terišča neposredno pod njenim vznožjem v radovljiški okolici je še vsa pokrajina bela — pokrita s precej debelo snežno plastjo; dočim je n. pr. Ljubljanska polje že več ali manj kopno.

Jutri bo na področjih med Brdom, obema Lipnicama, Kamno gorico, Mošnjami, Brezjami, Otokom, Vrbnjami, Selcami, Hrašami in Leskami kar mrgolelo tekmovalcev, ko si bodo predajali štafete in tekli križem po zankah, katere so izpeljane po naštetih področjih.

Izgleda, da bo ta prireditve za to sezono menda zadnje veliko srečanje smučarjev ZFO in ravno zato vsi fantje smučarji: Danes in jutri zbor v Radovljici odnošno v Kropi.

Telovadna akademija FO in DK na Jesenicah

Jeseniški fantovski odsek in dekliški krožek prireditvi jutri ob obeh zvečer v Krekovem domu zanimivo telovadno akademijo, pri kateri se nam predstavijo fantje in dekleta z različnimi gimnastičnimi, simboličnimi in orodnimi vajami. Spored bo zelo bogat in pester, saj obsega dvanaest lepih in zanimivih točk. Zlasti bodo ugajale orodne vaje, saj ima jeseniški odsek v svoji sredi mednarodne tekmovalce in celo večkratnega prvaka ZFO brata Natlačena. Kdor hoče preživeti jutri lep večer, naj si ogleda nastop naših fantov in deklet.